

Toespraak van L. Ph. Israëls (1936), mede namens zijn broer N.L. Israëls (1932), bij de onthulling van Stolpersteine voor de Melkmarkt 43 en 43a te Zwolle op 7 april 2014.

Beste allemaal,

Ik wil graag een paar woorden spreken bij de onthulling van de stenen.

Melkmarkt 43 en 43a waren de eerste woonhuizen van mijn grootvader Louis de Jong, waar hij een slagerij en worstenfabriekje vestigde. De slagerij werd later geleid door mijn vader Leo (Levie) Israëls, toen hij met de dochter van opa De Jong trouwde. Van beide zijden was de familie traditioneel actief in de vleeshandel en het slagersvak. Zo paste mijn vader goed in de familie van moeder.

Mijn broer Nico en ik zijn op nummer 43 geboren.

Vader ontving een brief dat hij zich 7.7.1942 moest melden om gekeurd te worden voor een arbeiderskamp. Mijn vader en vrienden besloten de nacht door te brengen bij Siegfried de Groot in de Sassenstraat. De nationaal-socialist, politiecommissaris van Zwolle, mr. Willem de Bouter arresteerde de vrienden en ze werden naar het strafkamp Mauthausen gebracht, wat niemand overleefde.

In september of oktober 1942 vond een razzia plaats in Zwolle en moeder en grootouders besloten die niet af te wachten en doken onder in Dalfsen. Daar hebben ze 15 maanden op een bovenetage gewoond tegen een voor toen hoog bedrag van 2 gulden p.p. per dag kostgeld voor mevr. J.M.Hulzenbosch-Angent, de hospita die hen lastig vond en liet weghalen door M. Hollander, de plaatselijke politieagent in Dalfsen.

Via Westerbork belandden ze in Auschwitz, waar ze in 1944 zijn vergast.

Nico en ik waren door moeder gebracht naar Peters, de hoteleigenaar en vriend van vader op de Melkmarkt nummer 13, waar nu McDonald's is gevestigd. Van daar zijn we via Zwaluwenburg in 't Harde aan een lange onderduikreis begonnen.

Na de oorlog bleek dat er geen bezit meer in Melkmarkt 43 en 43a was. Alles was gestolen. Ook waren er geen inkomsten voor levensonderhoud van Nico en mij. Daarom moesten onze landerijen, die aan de IJssel lagen en waar eigen vee op werd vetgemest en ook Melkmarkt 43 en 43a worden verkocht.

Onze relatie met Zwolle eindigde toen, maar de sympathie voor de stad is gebleven.